

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ PENTRU CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI

STUDIUL CULORII ȘI PICTURĂ ICOANĂ

(curriculum diferențiat)

CLASELE A XI-A – A XII-A

**Filiera vocațională, profil teologic
Specializarea: Patrimoniu cultural**

Aprobat prin ordinul ministrului

Nr. 5397 / 17.10.2006

NOTA DE PREZENTARE

Disciplina *Studiul culorii și pictură de icoană* se studiază în cadrul curriculumului diferențiat pentru filiera vocațională, profil teologic (cultul ortodox), specializarea Patrimoniu cultural, fiindu-i alocate 2 ore/ săptămână la clasa a XI-a și 3 ore/ săptămână la clasa a XII-a.

Studiată ca disciplină artistico-plastică de bază, alături de disciplina Studiul formelor și desenul, *Studiul culorii și pictură de icoană* are ca scop formarea deprinderilor și abilităților plastice necesare realizării unor opere de artă în maniera picturii bizantine.

Elaborarea programei școlare de *Studiul culorii și pictură de icoană* a avut în vedere exigențele impuse de reforma curriculară din învățământul preuniversitar, determinând, la nivelul programei școlare, structurarea ofertei educaționale pe competențe cărora li se asociază conținuturi ale învățării. Stabilirea competențelor și selectarea conținuturilor învățării au fost realizate respectând principiile relevanței, accesibilității și transmiterii sistematizate a cunoștințelor.

Programa de față urmează o structură de studiu similară cu disciplina *Studiul formelor și al culorii*, din curriculumul diferențiat pentru specializările care aparțin domeniului artelor vizuale, din cadrul filierei vocaționale, profil artistic. Comparativ cu aceasta, programa de față pune accent pe exemplificarea elementelor teoretice pe creațiile de factură religioasă/pe teme religioase, al căror mesaj este prezentat elevilor și prin celelalte discipline teologice și artistice.

Programa școlară de *Studiul culorii și pictură de icoană* este structurată pe următoarele componente:

- competențe generale ale disciplinei, vizate a fi formate pe întreg parcursul ciclului superior al liceului;
- valori și atitudini promovate, prin învățare, pe întreg parcursul ciclului superior al liceului;
- competențe specifice asociate cu conținuturile, specificate distinct – pentru clasa a XI-a și pentru clasa a XII-a;
- lista unităților de conținut, prezentată distinct – pentru clasa a XI-a și pentru clasa a XII-a;
- sugestii metodologice.

COMPETENȚE GENERALE

1. Utilizarea elementelor de limbaj plastic
2. Exprimarea plastică prin transpunerea elementelor din universul vizual în imagini artistice
3. Utilizarea principiilor de organizare a unei suprafețe în scopul transformării acesteia în suprafață plastică
4. Exprimarea sensibilității, imaginației și creativității artistice în creații plastice proprii

VALORI ȘI ATITUDINI

- Manifestarea interesului pentru cunoașterea, interpretarea și realizarea operelor de artă plastică și decorativă, religioase și laice
- Manifestarea inițiativei în aprecierea critică a operei de artă
- Formarea unei viziuni estetice autentice
- Motivația pentru ocrotirea și punerea în valoare a patrimoniului artistic național și universal

CLASA A XI-A

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Utilizarea elementelor de limbaj plastic

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Utilizarea diferitelor principii de realizare a armoniilor și expresiilor cromatice în elaborarea unor compoziții pe teme religioase	<ul style="list-style-type: none"> - Contrastul valoric - Analogia perechilor de complementare aplicate la un portret bust - Tehnica tonurilor rupte - Game cromatice calde și reci - Dominanta cromatică

2. Exprimarea plastică prin transpunerea elementelor din universul vizual în imagini artistice

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Analizarea expresivității portretului, în opere consacrate sau în compoziții proprii	<ul style="list-style-type: none"> - Studiu de elemente vegetale și minerale - Studiu de expresie - Studiu de portret în maniera bizantină
2.2. Identificarea elementelor caracteristice vestimentației specifice unor categorii de sfinți (ierarhi, mucenici, cuvioși, apostoli)	<ul style="list-style-type: none"> - Studiu veșminte liturgice

3. Utilizarea principiilor de organizare a unei suprafețe în scopul transformării acesteia în suprafață plastică

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Utilizarea principiilor unei compoziții decorative în realizarea sau analizarea unor lucrări	<ul style="list-style-type: none"> - Ritmarea și organizarea suprafețelor prin juxtapunerea culorilor - Structura compozițională la icoana bizantină
3.2. Realizarea unor compoziții figurative, folosind specificul de expresie bizantină	

4. Exprimarea sensibilității, imaginației și creativității artistice în creații plastice proprii

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Redarea unui mesaj artistic în manieră personală	<ul style="list-style-type: none"> - Compoziții decorative cu motive creștine - Interpretarea unor scene religioase din arta bizantină

LISTA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

- Contrastul valoric
- Analogia perechilor de complementare aplicate la un portret bust
- Tehnica tonurilor rupte
- Game cromatice calde și reci
- Dominanta cromatică
- Studiu de elemente vegetale și minerale
- Studiu de expresie
- Studiu de portret în maniera bizantină
- Studiu veșminte liturgice
- Ritmarea și organizarea suprafețelor prin juxtapunerea culorilor
- Structura compozițională la icoana bizantină
- Compoziții decorative cu motive creștine
- Interpretarea unor scene religioase din arta bizantină

CLASA A XII-A

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Utilizarea elementelor de limbaj plastic

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Realizarea de armonii cromatice variate	- Acordul de culori sau echilibrul de valori
1.2. Redarea expresivă a ansamblului pictural, utilizând elementele de limbaj plastic	- Game cromatice specifice unor diferite ansambluri de pictură murală - Relații de echilibru între culori închise, deschise, neutre

2. Exprimarea plastică prin transpunerea elementelor din universul vizual în imagini artistice

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Reprezentarea expresivității portretului și a corpului uman, în compoziții proprii	- Studii de portret bizantin - Studii de gestică utilizată în arta bizantină
2.2. Analizarea simbolisticii reprezentărilor minerale vegetale și arhitectonice din pictura bizantină	- Studii de reprezentare a picturii bizantine

3. Utilizarea principiilor de organizare a unei suprafețe în scopul transformării acesteia în suprafață plastică

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Utilizarea principiilor unei compoziții decorative în realizarea sau analizarea unor lucrări pe teme religioase	- Ritmuri și proporții - Structuri compoziționale - Compoziții decorative – friza
3.2. Realizarea unor compoziții figurative pe teme religioase, folosind specificul de expresie bizantină	- Simetria și asimetria în compoziții religioase

4. Exprimarea sensibilității, imaginației și creativității artistice în creații plastice proprii

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Redarea unui mesaj artistic în manieră personală	- Compoziții închise și deschise - Compoziții statice și dinamice - Interpretarea unor scene religioase din arta bizantină

LISTA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

- Acordul de culori sau echilibrul de valori
- Game cromatice specifice unor diferite ansambluri de pictură murală
- Relații de echilibru între culori închise, deschise, neutre
- Studii de portret bizantin
- Studii de gestică utilizată în arta bizantină
- Studii de reprezentare a picturii bizantine
- Ritmuri și proporții
- Structuri compoziționale
- Compoziții decorative – friza
- Simetria și asimetria în compoziții religioase
- Compoziții închise și deschise
- Compoziții statice și dinamice
- Interpretarea unor scene religioase din arta bizantină

SUGESTII METODOLOGICE

Programa școlară de *Studiul culorii și pictură de icoană* pentru clasele a XI-a și a XII-a de liceu, filiera vocațională, profil teologic (cultul ortodox), specializarea Patrimoniul cultural, a urmărit deplasarea accentului de pe însușirea de conținuturi pe dezvoltarea de deprinderi și abilități practice necesare interpretării și realizării de opere de artă în manieră bizantină.

Elementele de conținut sunt grupate în funcție de cele patru competențe generale propuse: elemente de limbaj plastic, exprimare plastică (studii), compoziție și exprimarea artistică prin creații proprii.

Prezentul curriculum a fost elaborat luându-se în considerare cunoștințele din domeniu asimilate de elevi pe parcursul claselor a IX-a – a X-a, precum și specificul celorlalte discipline de specialitate și al disciplinelor teologice care fac parte din curriculumul diferențiat pentru clasele a XI-a – a XII-a.

Programa de față urmează o structură de studiu similară cu disciplina *Studiul formelor și al culorii* din curriculumul diferențiat pentru specializările care aparțin domeniului artelor vizuale, din cadrul filierei vocaționale, profil artistic. Ca element specific, în cadrul temelor aplicative se va acorda importanță elementelor specifice artei bizantine.

În primul rând, elevii vor fi familiarizați cu specificul artei bizantine comparativ cu alte curente și școli. Apoi, se va pune accent pe identificarea elementelor specifice picturii medievale românești și pe dobândirea capacității de a picta astfel. Se realizează, astfel, redescoperirea și conștientizarea importanței acesteia ca parte a artei europene. De asemenea, prin valorificarea caracteristicilor picturii medievale românești se corelează conținuturile specifice învățământului de artă preuniversitar cu cel universitar, în special pentru secțiile de pictură bizantină și de restaurare.

Pentru realizarea competențelor specifice, se recomandă utilizarea unor strategii de învățare variate, care să îmbine diferite metode, precum: explicația, demonstrația practică, exercițiul individual.